

DIAMONIO FOSFATAS (DAP)

1. MEDŽIAGOS/ MIŠINIO IR BENDROVĖS ARBA ĮMONĖS IDENTIFIKAVIMAS

1.1 Produkto identifikatorius:

Produkto pavadinimas:	Diamonio fosfatas (DAP)	
Produkto sudedamųjų dalių pavadinimai:	Diamonio fosfatas (Diammonium Hydrogenorthophosphate, pagrindinė sudedamoji dalis), Amonio fosfatas (Ammonium Dihydrogenorthophosphate)	
EC Nr.:	Diamonio fosfatas	231-987-8
	Amonio fosfatas	231-764-5
REACH registracijos Nr.:	Diamonio fosfatas	01-2119490974-22-0006
	Amonio fosfatas	01-2119488166-29-0006
CAS Nr.:	Diamonio fosfatas	7783-28-0
	Amonio fosfatas	7722-76-1

1.2. Mišinio nustatyti naudojimo būdai ir nerekomenduojami naudojimo būdai:

1.2.1 Nustatyti naudojimo būdai

Trąša; preparatų gamyba/maišymas; sėklų apdirbimo procese; tarpinė medžiaga cheminės sintezės procesuose; maisto produktų gamyboje; nuotekų apdorojimo procese; maistinė medžiaga mikroorganizmams biofiltruose; naftos/alyvos rektifikacijos procese; antipirenų gamybai; amonio polifosfatų gamybai; gesintuvų gamybai; odontologijoje; fermentacijos procese - maistinė medžiaga; cigarečių popieriaus gamyboje iš tabako atliekų; dažų ir pagalbinių tekstilės cheminių medžiagų gamyboje.

1.2.2. Nerekomenduojami naudojimo būdai:

Nėra duomenų.

1.3 Išsami informacija apie SDL teikėją:

Gamintojas/tiekėjas: AB „Lifosa“

Šiame Saugos duomenų lape pateikti duomenys turi būti prieinami visiems, kurių darbas yra susijęs su chemine medžiaga/preparatu. Informacija atitinka mūsų turimas žinias ir yra skirta apibudinti cheminę medžiagą/preparatą saugos ir sveikatos darbe, aplinkos apsaugos aspektais. AB „Lifosa“ neprisiima teisinės atsakomybės už jos netinkamą (pa)naudojimą bet kokiomis aplinkybėmis. Saugos duomenų lapo informacija bus papildyta, atsiradus naujų duomenų apie cheminės medžiagos/preparato poveikį sveikatai ir aplinkai, apie prevencijos priemones pavojams sumažinti arba jiems visiškai išvengti.

Adresas: Juodkiškio g. 50

Miestas/pašto kodas/šalis: Kėdainiai LT-57502, Lithuania

Tel. Nr.: +37034766483 (bendras); +37034766430 (SDL)

El. paštas: info@lifosa.com (bendras); reach@lifosa.com (SDL)

Nacionalinis kontaktas: nėra.

1.4. Pagalbos telefono numeris

Apsinuodijimų kontrolės ir informacijos biuras:
+370 5 2362052; mob.: +370 687 53378 visą parą.

AB „Lifosa“
+370 347 66455; visą parą; kontaktinis asmuo: p. Kęstutis Brazauskas.

2. GALIMI PAVOJAI

2.1 Medžiagos /mišinio klasifikavimas

2.1.1. Klasifikavimas pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 [CLP / GHS]:
Žiūrėti 16 skyrių.

Neklasifikuojama.

Pagal esamus duomenis produktas neatitinka klasifikavimo kriterijų.

2.1.2. Klasifikavimas pagal Reglamentą (EB) Nr. 1999/45/EC

Neklasifikuojama.

Pagal esamus duomenis produktas neatitinka klasifikavimo kriterijų.

2.1.3 Papildoma informacija:

Nėra duomenų.

2.2 Ženklavimo elementai

Netaikoma.

2.3 Kiti pavojai

Produktas neatitinka PBT, vPvB medžiagoms keliamų kriterijų.

3. SUDĖTIS ARBA INFORMACIJA APIE SUDEDAMĄSIAS DALIS

3.1. Medžiaga/mišinys

Pavojingos sudedamosios dalys

Pavojingų sudedamųjų dalių nėra.

Pagrindinės sudedamosios dalys

CAS Nr.	EC Nr.	REACH Registracijos Nr.	Masės dalis, %	Pavadinimas
7783-28-0	231-987-8	01-2119490974-22-0006	≥70	Diamonio fosfatas
7722-76-1	231-764-5	01-2119488166-29-0006	≥10	Amonio fosfatas

Priemaišos

CAS Nr.	EC Nr.	Masės dalis, %	Pavadinimas
7783-20-2	231-984-1	0-6	Diamonio sulfatas
7487-88-9	231-298-2	0-4	Magnio sulfatas
7778-18-9	231-900-3	0-3	Kalcio sulfatas
7732-18-5	231-791-2	1-2	Vanduo
		0-5	Kitos priemaišos (kiekviena ≤ 1%)

4. PIRMOSIOS PAGALBOS PRIEMONĖS

4.1. Pirmosios pagalbos priemonių aprašymas

- Bendros pastabos:** Kai kuriais atvejais neatidėliotina medicinos pagalba būtina (žiūrėti žemiau).
- Įkvėpus:** Nukentėjusį išvesti iš užterštos dulkelėmis aplinkos. Pasijutus blogai kreiptis į gydytoją.
- Sąlytyje su oda:** Nuplauti pakenktą vietą su muilu ir vandeniu.
- Sąlytyje su akimis:** Skalauti akis dideliu kiekiu vandens ne mažiau 10 minučių. Kreiptis į gydytoją, jei akių dirginimas nepraeina.
- Prarijus:** Neskatinėti vėmimo. Išskalauti burną ir duoti gerti vandens arba pieno. Kreiptis į gydytoją, jei prarytas didesnis kiekis.
- Rekomendacijos gydytojui:** Gaisro ar aukštos temperatūros metu skylant medžiagai susidaro dujos, turinčios amoniako. Jos gali dirginti ir sukelti kvėpavimo sistemos koroziją. Neigiamas poveikis plaučiams gali būti uždelstas.

4.2. Svarbiausi simptomai ir poveikis (ūmus ir uždelstas)

Tinkamai naudojant medžiagą pavojus sveikatai nenumatomas.

Potencialus pavojus sveikatai:

Įkvėpus	Kvėpavimo takų dirginimas.
Sąlytyje su akimis	Akių dirginimas, ašarojimas ir paraudimas.
Sąlytyje su oda	Užsitęsusio kontakto atveju: dirginimas.
Prarijus	Didelis kiekis gali sukelti šleikštulį, vėmimą.
Uždelstas toksiškumas:	Gali pakenkti gleivinei.
Kitas toksinis poveikis:	Žiūrėti 11 skyrių: Toksikologinė informacija.

5. PRIEŠGAISRINĖS PRIEMONĖS

5.1 Gesinimo priemonės:

Tinkamos gesinimo priemonės:	Jei pats produktas nedega, naudoti geriausias turimas gaisro gesinimo priemonės. Jei produktas dega, naudoti vandenį, putas arba sausas chemines medžiagas.
Netinkamos gesinimo priemonės:	Nėra.

5.2 Specialūs medžiagos ir mišinio keliami pavojai

Toksinių dujų išsiskyrimas.

Pavojingi degimo produktai:	Amoniakas, fosforo oksidai.
------------------------------------	-----------------------------

5.3 Patarimai gaisrininkams

Specialios gaisro gesinimo procedūros:	Atidaryti duris ir langus, siekiant užtikrinti maksimalią ventilaciją. Vengti įkvėpti toksiškų dujų. Stovėti pavėjui.
Speciali apsaugos įranga/priemonės gaisrininkams:	Dėvėti autonominį kvėpavimo aparatą ir pilną hermetišką ugniai atsparų apsauginį kostiumą.

6. AVARIJŲ LIKVIDAVIMO PRIEMONĖS

6.1 Asmens atsargumo priemonės, apsaugos priemonės ir skubios pagalbos procedūros

6.1.1 Neteikiantiems pagalbos darbuotojams

Nevaikščioti po išsipylusį produktą ir dulkes. Dėvėti asmenines apsaugos priemones (8 skyrius).

6.1.2 Pagalbos teikėjams

Nėra duomenų.

6.2 Ekologinės atsargumo priemonės

Priklausomai nuo taršos pobūdžio ir laipsnio, galima utilizuoti produktą, panaudojant kaip trąšą ūkyje arba pašalinti kaip atlieką, pateikiant į nustatytą atliekų surinkimo vietą. Pasirūpinkite, kad būtų išvengta išsipylimo ir patekimo į kanalizaciją, paviršinius bei gruntinius vandenis. Pranešti atitinkamoms institucijoms, jei avarijos metu medžiaga pateko į kanalizaciją, paviršinius bei gruntinius vandenis.

6.3 Izoliavimo ir valymo procedūros bei priemonės

Išsipylęs produktas turi būti nedelsiant susemas ir supiltas į švarų paženklintą atvirą konteinerį saugiam pašalinimui arba utilizavimui, vengiant dulkių sukėlimo (13 skyrius).

6.4 Nuoroda į kitus skirsnius

Žiūrėti skyrių 8: „Poveikio prevencija (asmens apsauga)“.

Žiūrėti skyrių 13: „Atliekų tvarkymas“.

7. NAUDOJIMAS IR SANDĖLIAVIMAS

7.1 Su saugiu tvarkymu susijusios atsargumo priemonės

Vengti dulkių susidarymo ir kaupimosi, nekelti dulkių.

Vengti užteršimo degiomis (pvz. dyzelinu, tepalais) ir/arba kitomis nesuderinamomis medžiagomis.

Vengti bereikalingo poveikio aplinkai.

Dirbant su produktu, dėvėti atitinkamas asmenines apsaugos priemones, pvz. pirštines.

Prieš techninę priežiūrą ir remontą kruopščiai išvalyti visą įrangą/įrengimus.

Laikytis asmens ir darbo higienos reikalavimų.

7.2 Saugaus sandėliavimo sąlygos, įskaitant visus nesuderinamumus

Techninės priemonės ir sandėliavimo sąlygos:	Laikytis nacionalinių ir įmonėje reglamentuotų saugojimo reikalavimų. Laikyti atokiai nuo karščio ir ugnies šaltinių.
---	--

Laikyti atokiai nuo degių medžiagų ir nesuderinamų medžiagų, paminėtų 10 skyriuje.

Ūkyje užtikrinti, kad trąšos nebūtų saugomos šalia šieno, šiaudų, grūdų, dyzelinio kuro, ir t.t.

Jei laikomas palaidas, pasirūpinti, kad nesusimaišytų su kitomis trąšomis.

Laikytis švaros ir tvarkos.

Pakavimo medžiagos:

Plastmasės sintetinės medžiagos, plienas ir aliuminis. Vengti naudoti varį.

Reikalavimai saugojimo patalpoms ir indams, patarimai sandėlio konstrukcijai:

Saugojimo vietoje ir patalpose užtikrinti aukštą ūkvedybos lygį.

Saugojimo patalpose neleidžiama rūkyti, naudoti atviros ugnies.

Stelažų dydis turi atitikti įstatymų reikalavimus. Stelažai turi būti sustatyti bent 1 m atstumu vienas nuo kito.

Saugojimo patalpos turi būti sausos ir gerai vėdinamos.

Saugojimo klasė:

13

7.3 Konkretus (-ūs) galutinio naudojimo būdas (-ai)

Žiūrėti skyrių 1.2.

**8. POVEIKIO PREVENCIJA
(ASMENS APSAUGA)****8.1. Kontrolės parametrai:**

ACGIH rekomenduojama IPRD įkvepiamoms dulkių dalelėms: 6 mg/m³.

(Atitinka Lietuvoje galiojančios HN 23 reikalavimus).

Nustatyti toksiškumo/ekotoksiškumo dydžiai:**Toksiškumas
reprodukcijai:**

NOAEL poveikio vaisingumui / toksiškumo vystymuisi : **≥ 1500 mg/kg b.m./parai** (pagal OECD 422 (1996) / žiurkės / nurius (per zondą)).

**Kartotinių dozių
toksiškumas:**

NOAEL (nurius): **250 mg/kg b.m./parai** (28 dienų kartotinių dozių toksiškumas pagal OECD 422 (1996) / žiurkės / nurius (per zondą)). Nebuvo jokių su tyrimu susijusių mirties atvejų ir jokių akivaizdžių klinikinių toksiškumo požymių.)

Ilgalaikis sisteminis poveikis

Darbuotojams: DNEL ilgalaikio sisteminio poveikio (odai): **34.7 mg/kg b.m./parai.**
NOAEL ilgalaikio sisteminio poveikio (odai): **2498.4 mg/kg b.m./parai.**

DNEL ilgalaikio sisteminio poveikio (įkvėpus): **6.1 mg/m³**.
NOAEC ilgalaikio sisteminio poveikio (įkvėpus): **439.2 mg/m³**.

Gyventojams: DNEL ilgalaikio sisteminio poveikio (odai): **20.8 mg/kg b.m./parai**.
NOAEL ilgalaikio sisteminio poveikio (odai): **2496.0 mg/kg b.m./parai**.

DNEL ilgalaikio sisteminio poveikio (įkvėpus): **1.8 mg/m³**.
NOAEC ilgalaikio sisteminio poveikio (įkvėpus): **216.0 mg/m³**.

DNEL ilgalaikio sisteminio poveikio (nurijus): **2.1 mg/kg b.m./parai**.
NOAEL ilgalaikio sisteminio poveikio (nurijus): **252.0 mg/kg b.m./parai**.

Ekotoksiškumas: PNEC gėlam vandeniui: **1.7 mg/l**.
PNEC jūrų vandeniui: **0.17 mg/l**.
PNEC vienkartiniam išleidimams į vandenį: **17 mg/l**.
PNEC nuotekų valymo įrenginiams: **10 mg/l**.

8.2 Poveikio kontrolė

8.2.1 Atitinkamos techninio valdymo priemonės:

Vengti didelės dulkių koncentracijos ir kur reikia įrengti ištraukiamosios ir tiekiamosios ventiliacijos sistemą. Apmokyti darbuotojus saugiai dirbti ir naudoti produktą.

Higienos priemonės: naudojant produktą, nevalgyti, negerti, nerūkyti. Po naudojimo, prieš valgį, rūkymą, naudojimąsi tualetu ir darbo pabaigoje nusiplauti rankas.

8.2.2 Individualios apsaugos priemonės:

8.2.2.1 Akių ir (arba) veido apsauga: Apsauginiai akiniai su šoniniais skydeliais (EN 166).

8.2.2.2 Odos apsauga: Darbo drabužiai.

Rankų apsauga: Ilgą laiką liečiant produktą dėvėti tinkamas apsaugines pirštines (pvz. gumines, odines, trikotažines ar kt.).

Kūno apsauga: Darbo drabužiai.

8.2.2.3 Kvėpavimo takų apsauga: Esant didelei dulkių koncentracijai ir/arba nepakankamam vėdinimui, dėvėti respiratorių su atitinkamu filtru (EN 143, 149, filtrai P2, P3).

8.2.2.4 Apsauga nuo terminių pavojų: Naudoti autonominį kvėpavimo aparatą ir pilną karščiui atsparų apsauginį kostiumą.

**8.2.3 Poveikio
aplinkai kontrolė:**

Žiūrėti 6 skyrių.

9. FIZINĖS IR CHEMINĖS SAVYBĖS**9.1. Informacija apie pagrindines fizines ir chemines savybes**

- a) išvaizda: balti kristalai, granulės arba milteliai, kai temperatūra 20°C ir slėgis 1 atm (1013 hPa);
- b) kvapas: bekvapis arba nežymaus amoniako kvapo;
- c) kvapo atsiradimo slenkstis: nėra duomenų;
- d) pH: pH (prisotinto vandeninio tirpalo) apie 8;
- e) lydimosi/užšalimo temperatūra: skyla, esant 155 °C temperatūrai;
- f) pradinė virimo temperatūra ir virimo temperatūros intervalas: netaikoma – medžiaga skyla, bet neužverda;
- g) pliūpsnio temperatūra: netaikoma – neorganinė medžiaga;
- h) garavimo greitis: nėra duomenų;
- i) degumas (kietų medžiagų, dujų): nedegi;
- j) viršutinė (apatinė) degumo riba ar sprogtamumo ribinės vertės: netaikoma – medžiaga nedegi;
- k) garų slėgis: 0.0762 Pa, esant 20 °C temperatūrai;
- l) garų tankis: nėra duomenų;
- m) santykinis tankis: 1.62 at 20°C;
- n) tirpumas: >100 g/l, kai temperatūra 20 °C;
- o) pasiskirstymo koeficientas: n-oktanolis/vanduo: netaikoma – neorganinė medžiaga;
- p) savaiminio užsidegimo temperatūra: savaimė neužsiliepsnoja.

- q) skilimo temperatūra: 155 °C;
- r) klampumas: netaikoma – kieta medžiaga;
- s) sprogstamosios (sprogiosios) savybės: nesprogi;
- t) oksidacinės savybės: neoksiduojanti;
- u) vidutinis dalelių dydis: 2 mm -5 mm;
- v) piltinis tankis: apie 1000 kg/m³, priklauso nuo granulometrijos.

Pagal turimus duomenis dėl fizinio ir cheminio pavojaus medžiaga neklasifikuojama kaip pavojinga.

10. STABILUMAS IR REAKTINGUMAS

10.1 Reaktingumas

Kaitinant skyla, reaguoja su stipriais šarmais, kitomis nesuderinamomis medžiagomis (žiūrėti 10.5).

10.2 Cheminiis stabilumas

Normaliomis saugojimo, darbo, naudojimo sąlygomis produktas stabilus.

10.3 Pavojingų reakcijų galimybė

Dėl gaisro situacijų ir priešgaistrinių priemonių žiūrėti 5 skyrių.

Kaitinant ir reakcijoje su stipriais šarmais išsiskiria amoniakas. Taip pat žiūrėti skyrius 2, 5 ir 9.

10.4 Vengtinios sąlygos

Kaitinimas virš 155 °C temperatūros (skyla).

Užteršimas nesuderinamomis medžiagomis.

Buvimas arti ugnies ir karščio šaltinių.

Kaitinimas uždaroje erdvėje.

Suvirinimo ar panašūs aukštos temperatūros darbai su įrengimais, prieš tai neišvalius iš jų produkto likučių.

10.5 Nesuderinamos medžiagos

Šarmai, stiprios rūgštys, varis ir jo lydiniai.

10.6 Pavojingi skilimo produktai

Amoniakas ir fosforo oksidai.

11. TOKSIKOLOGINĖ INFORMACIJA

11.1 Informacija apie toksinį poveikį (medžiagos)

Dėl didelio tirpumo vandenyje, numanomo žemo logPow koeficiento prarijus ir įkvėpus produktas organizme absorbuojamas 100 %. Tačiau medžiaga jonizuojasi kai tik ištirpsta, todėl jos absorbcija lipidų turinčioje aplinkoje komplikuojasi. Todėl sąlytyje su oda produktas absorbuojamas 10 %.

Apie du trečdaliai praryto produkto absorbuojama iš virškinamojo trakto (suaugusiems). Absorbuotas fosfatas yra visiškai pašalinamas su šlapimu.

Ūmus toksiškumas:

Error! Not a valid link.

Odos ėsdinimas ir (arba) dirginimas: nedirginanti.
Pagal turimus duomenis medžiaga neatitinka klasifikavimo kriterijų.

Didelis kenksmingumas akims ir (arba) akių dirginimas: nedirginanti.
Pagal turimus duomenis medžiaga neatitinka klasifikavimo kriterijų.

Kvėpavimo takų arba odos jautrinimas: nejautrinanti.
Pagal turimus duomenis medžiaga neatitinka klasifikavimo kriterijų.

Mutageniškumas: tyrimas de Ames: neigiamas (pagal OECD 471); Žinduolių chromosomų aberacijos tyrimas: neigiamas (pagal OECD 4730).

Kancerogeniškumas: nekancerogeniška.
Medžiaga ne genotoksiška.

Toksiškumas reprodukcijai: NOAEL poveikio vaisingumui / toksiškumo vystymuisi : **≥1500 mg/kg b.m./parai** (pagal OECD 422 (1996) / žiurkės / nurijus (per zondą)).

Kartotinių dozių toksiškumas: NOAEL (nurijus): **250 mg/kg b.m./parai** (28 dienų kartotinių dozių toksiškumas pagal OECD 422 (1996) / žiurkės / nurijus (per zondą)). Nebuvo jokių su tyrimu susijusių mirties atvejų ir jokių akivaizdžių klinikinių toksiškumo požymių.)

Ilgalaikis sisteminis poveikis

darbuotojams: DNEL ilgalaikio sisteminio poveikio (odai): **34.7 mg/kg b.m./parai**.
NOAEL ilgalaikio sisteminio poveikio (odai): **2498.4 mg/kg b.m./parai**.

DNEL ilgalaikio sisteminio poveikio (įkvėpus): **6.1 mg/m³**.
NOAEC ilgalaikio sisteminio poveikio (įkvėpus): **439.2 mg/m³**.

gyventojams: DNEL ilgalaikio sisteminio poveikio (odai): **20.8 mg/kg b.m./parai**.
NOAEL ilgalaikio sisteminio poveikio (odai): **2496.0 mg/kg**

b.m./parai.**DNEL ilgalaikio sisteminio poveikio (įkvėpus): 1.8 mg/m³.****NOAEC ilgalaikio sisteminio poveikio (įkvėpus): 216.0 mg/m³.****DNEL ilgalaikio sisteminio poveikio (nurijus): 2.1 mg/kg****b.m./parai.****NOAEL ilgalaikio sisteminio poveikio (nurijus): 252.0 mg/kg****b.m./parai.****Tinkamai naudojant medžiagą pavojus sveikatai nenumatomas. Apie potencialų poveikį žiūrėti skyrių 4.2.****Veikimas į konkretų organą (STOT-single exposure):** konkrečios informacijos nėra.**STOT-repeated exposure:** konkrečios informacijos nėra.**Dusavimo pavojus (Aspiration hazard):** Duomenų nėra.**Pagal turimus duomenis produktas neatitinka „pavojingo sveikatai“ klasifikavimo kriterijų.**

12. EKOLOGINĖ INFORMACIJA

12.1. Toksiškumas

Ūmus toksiškumas

Tiriamos cheminės medžiagos pavadinimas	Tyrimas	Rūšis	Tyrimo trukmė	Rezultatas
Paprastas superfosfatas (diamonio fosfatui duomenys taikomi panašumo principu)	Ūmus toksiškumas vandens bestuburiams	Daphnia carinata	72 val.	EC50/LC50 = 1790 mg/l gėlavandeniams bestuburiams, esant 20.7°C:
Diamonio fosfatas	Ūmus toksiškumas dumbliams	Selenastrum capricornutum	72 val.	EC50 >100 mg/l EC10/LC10 arba NOEC = 100 mg/l gėlavandeniams dumbliams
Diamonio fosfatas	Ūmus toksiškumas žuvims	Cirrhinus mrigala	96 val.	LC50 = 1700 mg/l mailiui, kai 21°C; LC50 = 1875 mg/l žuvų jaunikliams, esant 21°C.

PNEC gėlam vandeniui: 1.7 mg/l.**PNEC jūrų vandeniui: 0.17 mg/l.****PNEC vienkartiniam išleidimams į vandenį: 17 mg/l.**

Mikrobiologinis aktyvumas nuotekų valymo sistemose

Šiame Saugos duomenų lape pateikti duomenys turi būti prieinami visiems, kurių darbas yra susijęs su chemine medžiaga/preparatu. Informacija atitinka mūsų turimas žinias ir yra skirta apibūdinti cheminę medžiagą/preparatą saugos ir sveikatos darbe, aplinkos apsaugos aspektais. AB „Lifosa“ neprisiima teisinės atsakomybės už jos netinkamą (pa)naudojimą bet kokiais aplinkybėmis. Saugos duomenų lapo informacija bus papildyta, atsiradus naujų duomenų apie cheminės medžiagos/preparato poveikį sveikatai ir aplinkai, apie prevencijos priemones pavojams sumažinti arba jiems visiškai išvengti.

Tiriamos cheminės medžiagos pavadinimas	Tyrimas	Rūšis	Tyrimo trukmė	Rezultatas
Diamonio fosfatas	Ūmus toksiškumas vandens mikroorganizmams)	Aktyvuotas buitinių nuotekų dumblas	3 val.	EC50/LC50 > 100 mg/l; EC10/LC10 arba NOEC = 100 mg/l.

PNEC nuotekų valymo įrenginiams: 10 mg/l.

Produktas neklasifikuojamas dėl toksiškumo aplinkai, nes turimi duomenys galutiniai, bet nepakankami klasifikavimui.

12.2. Patvarumas ir skaidomumas

Abiotinis skaidomumas: vandeniniame tirpale diamonio fosfatas visiškai disocijuoja į amonio joną (NH_4^+) ir fosfato anijoną (PO_4^{3-}). Hidrolizė nevyksta, fotoskaidymasis nebūdingas.

Biologinis skaidomumas: Medžiaga neorganinė, todėl tyrimas nebuvo atliekamas. Anaerobinės amonio transformacijos metu, viena bakterijų grupė oksiduoja amonį į nitritą, tuo tarpu kita grupė oksiduoja nitritą į nitratą. Vidutinis biologinio skaidomumo greitis nuotekų sistemoje - 52 g N/kg ištirpusios kietos medžiagos/parai (temperatūra 20 °C). Nitrato skaidomumas greičiausias anaerobinėmis sąlygomis. Anaerobinės nitrato transformacijos į N_2 , N_2O ir NH_3 metu biologinio skaidomumo greitis nuotekų sistemoje - 70 g N/kg ištirpusios kietos medžiagos/parai (temperatūra 20 °C).

12.3. Bioakumuliacijos potencialas

Bioakumuliacija vandenyje:

Paprastos neorganinės bei gerai vandenyje tirpstančios druskos vandens tirpale būna disocijuotos formos. Tokios medžiagos turi žemą bioakumuliacijos potencialą.

Bioakumuliacija sausumoje:

Medžiaga turi žemą bioakumuliacijos potencialą, kadangi gerai tirpsta vandenyje ir dažniausiai egzistuoja disocijuotoje formoje.

12.4. Judrumas dirvožemyje

Fosfatai, tiek tirpūs vandenyje, tiek citratuose, per labai trumpą laiką translokuojami tik dirvožemyje ir po to sustoja.

12.5. PBT ir vPvB vertinimo rezultatai

Šiame Saugos duomenų lape pateikti duomenys turi būti prieinami visiems, kurių darbas yra susijęs su chemine medžiaga/preparatu. Informacija atitinka mūsų turimas žinias ir yra skirta apibūdinti cheminę medžiagą/preparatą saugos ir sveikatos darbe, aplinkos apsaugos aspektais. AB „Lifosa“ neprisiima teisinės atsakomybės už jos netinkamą (pa)naudojimą bet kokiais aplinkybėmis. Saugos duomenų lapo informacija bus papildyta, atsiradus naujų duomenų apie cheminės medžiagos/preparato poveikį sveikatai ir aplinkai, apie prevencijos priemones pavojams sumažinti arba jiems visiškai išvengti.

Pagal turimus duomenis produktas neatitinka PBT, vPvB kriterijų.

12.6. Kitas nepageidaujamas poveikis

Dirvožemio bakterijų pagalba amonis tampa nitratu, kuris gali būti arba pasisavinamas augalų arba mikroorganizmų paverčiamas azotu ir azoto oksido dujomis.

Vandenyje amonio ir fosfato jonai gali sukelti ekosistemos pakitimus (eutrofikaciją), dėl ko padidėja dumblių augimas. Beyrantys dumbliai gali sumažinti vandenyje ištirpusio deguonies kiekį, kuris yra svarbus, kad kiti vandens organizmai neuždustų.

Pagal turimus duomenis produktas neatitinka „pavojingo aplinkai“ klasifikavimo kriterijų.

13. ATLIEKŲ TVARKYMAS

13.1 Atliekų tvarkymo metodai

13.1.1 Produkto/pakuotės atliekų tvarkymas

Atliekų kodai pagal EWC.

Priklausomai nuo taršos pobūdžio ir laipsnio, galima utilizuoti produktą, panaudojant kaip trąšą ūkyje arba pašalinti kaip atlieką, pateikiant į nustatytą atliekų surinkimo vietą.

Nepilti į kanalizaciją; Tvarkyti atliekas: produktą ir jo pakuotę saugiu būdu, kaip reikalauja nacionaliniai bei vietos valdžios priimti atliekų tvarkymą reglamentuojantys teisės aktai.

Iškratyti maišą ar kitą pakuotę, stengiantis, kad pakuotėje liktų kuo mažiau produkto. Jei vietos valdžios leidžiama – tušti maišai ar kita pakuotė gali būti pašalinami kaip nepavojinga atlieka arba gražinami pakartotinam panaudojimui.

Atliekų kodai pagal EWC:

skyriniai 06 03 ir 06 10 (Komisijos sprendimas 2000/532/EC)

13.1.2 Atliekų tvarkymo galimybės:

Žiūrėti 7 skyrių.

13.1.3 Nuotekų šalinimo būdai:

Nuotekos turi būti šalinamos pagal vietos įstatymus.

Atliekų kodas pagal EWC:

06 05 03 nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nurodytas 06 05 02.

14. INFORMACIJA APIE GABENIMĄ

Pagal JT Oranžinę Knygą bei tarptautinius transporto kodeksus, pvz. RID (geležinkelio), ADR (kelių) ir IMDG (jūros) [Direktyva 94/55/EC (kelių transportas), Direktyva 96/49/EC (geležinkelio transportas) ir jų pakeitimai].

	JT numeris	Tikslus produkto pavadinimas gabenimui	Pavojingumo klasė	Pakavimo grupė	Ženklinimas
ADR/RID	neklasifikuojama	Diamonio fosfatas	–	–	–
ADN/ADNR	neklasifikuojama	Diamonio fosfatas	–	–	–
IMDG	neklasifikuojama	Diamonio fosfatas	–	–	–
ICAO/IATA	neklasifikuojama	Diamonio fosfatas	–	–	–

Produktas gali būti gabenamas supakuotas arba palaidas.

15. INFORMACIJA APIE REGLAMENTAVIMĄ

15.1 Su konkrečia medžiaga ar mišiniu susiję saugos, sveikatos ir aplinkos teisės aktai

- Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 2006 m. gruodžio 18 d. dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei 2000/21/EB (ES oficialusis leidinys, Nr. L 396, 2006-12-30, klaidų atitaisymas – Nr. L 136/3, 2007 05 29).
- 2008 metų gruodžio 16 dienos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklavimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis Direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL 2008 L 353, p. 1).
- 2010 m. gegužės 20 d. Europos Komisijos reglamentas (ES) Nr. 453/2010, iš dalies keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH)
- Specialių pirmosios medicinos pagalbos priemonių pavojingų cheminių medžiagų bei preparatų ir biologinių medžiagų sukeltų ūmių sveikatos sutrikimų sąrašas (Patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 24d. įsakymu Nr. V-769, Žin., 2004, Nr.7-157).
- HN 23:2007 „Cheminių medžiagų profesinio poveikio ribiniai dydžiai. Matavimo ir poveikio vertinimo bendrieji reikalavimai“ (Patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. V-827/A1-287, Žin., 2007, Nr.108-4434).
- Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatai (Patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. A1-331, Žin., 2007, Nr.123-5055).

- Europos sutartis dėl pavojingų krovinių tarptautinių vežimų keliais (ADR) (Restruktūrizuota ADR 2001m. leidimo sutartis) Valstybės žinios, 2003, Nr. 46 (1)-2057, 46(2)-2057, 46 (3)-2057, 46(4)-2057).
- Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklės (Patvirtinta aplinkos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 348, Žin., 2002, Nr. 81-3503).
- Atliekų tvarkymo taisyklės. (patvirtinta aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 722, Žin., 2004 Nr. 68-2381; 2007 Nr.11-461; 2008 Nr.26-942; 2008 Nr.67-2541; 2010, Nr.43-2070).

15.2 Cheminės saugos vertinimas:

Nebūtinai – medžiaga nėra klasifikuojama.

16. KITA INFORMACIJA

16.1 Pakeitimai

1 leidimas, paruoštas pagal ES reglamentų 1907/2006, 1272/2008 bei 453/2010 reikalavimus.

16.2 Santrumpos ir akronimai

ACGIH	Amerikos vyriausybės kongreso pramoniniai higienos specialistai
ADN/ADNR	Europos sutartis dėl pavojingų krovinių tarptautinio gabenimo Reino vidaus vandens keliais
ADR	Europos susitarimas dėl tarptautinio pavojingo krovinio pervežimo keliais
DNEL	Išvestinis ribinis poveikio nesukeliantis lygis
EC 10	Medialinė koncentracija, sukianti poveikį 10 % testuojamų gyvūnų per tiriamą laiko periodą.
EC 50	Medialinė koncentracija, sukianti poveikį 50 % testuojamų gyvūnų per tiriamą laiko periodą.
EWC	Europos atliekų katalogas
GHS/CLP	Pasaulinė suderinta cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklinimo sistema
IATA	Tarptautinė oro transporto asociacija.
ICAO	Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija.
IMDG	Pavojingų krovinių tarptautinis jūrinių kistės kodas.
IPRD	Ilgalaikio poveikio ribinė dozė
LC10	Koncentracija, mirtina 10 % testuojamų gyvūnų per tiriamą laiko periodą.
LC50	Koncentracija, mirtina 50 % testuojamų gyvūnų per tiriamą laiko periodą.
LD50	Dozė, mirtina 50 % testuojamų gyvūnų per tiriamą laiko periodą.
LDLo	Mažiausia mirtina dozė
LOAEL	Nepastebėto neigiamo poveikio riba
MAC	Maksimali leidžiama koncentracija
NIOSH	Nacionalinis darbų saugos ir profesinės sveikatos institutas
NOAEC	Nepastebėto neigiamo poveikio koncentracija
NOAEL	Nepastebėto neigiamo poveikio riba

Šiame Saugos duomenų lape pateikti duomenys turi būti prieinami visiems, kurių darbas yra susijęs su chemine medžiaga/preparatu. Informacija atitinka mūsų turimas žinias ir yra skirta apibudinti cheminę medžiagą/preparatą saugos ir sveikatos darbe, aplinkos apsaugos aspektais. AB „Lifosa“ neprisiima teisinės atsakomybės už jos netinkamą (pa)naudojimą bet kokiomis aplinkybėmis. Saugos duomenų lapo informacija bus papildyta, atsiradus naujų duomenų apie cheminės medžiagos/preparato poveikį sveikatai ir aplinkai, apie prevencijos priemones pavojams sumažinti arba jiems visiškai išvengti.

OSHA	Darbu saugos ir sveikatos administracija
PBT	Patvarios, bioakumuliacinės ir toksiškos cheminės medžiagos
PNEC	Prognozuojama poveikio nesukeliantis koncentracija
RID	Reglamentas dėl tarptautinio pavojingo krovinio pervežimo geležinkeliu.
sm	Sausos masės
STOT	Specialus toksiškumas konkrečiam organui
TPRD	Trumpalaikio poveikio ribinė dozė
vPvB	Labai patvarios ir didelės bioakumuliacijos medžiagos

16.3 Pagrindinės literatūros nuorodos ir duomenų šaltiniai

EFMA praktiniai vadovai;
TFI HPV duomenys;
NOTOX duomenys ir literatūros analizė;
IUCLID 5.2 duomenys.

16.4 Klasifikavimas ir klasifikavimo procedūra pagal ES reglamentą 1207/2009 (CLP)

Pagal turimus duomenis produktas neatitinka klasifikavimo pagal ES 1207/2009 (CLP) kriterijų.

Bendros atsargumo frazės:

P102 Laikyti vaikams neprieinamoje vietoje.
P103 Prieš naudojimą perskaityti etiketę.